

Skupština Crne Gore
Odbor za rodnu ravnopravnost
00-63-9/15-1

**IZVJEŠTAJ O RADU ODBORA ZA
RODNU RAVNOPRAVNOST
ZA 2014. GODINU**

ODBOR ZA RODNU RAVNOPRAVNOST SKUPŠTINE CRNE GORE u 2014. godini održao je 17 šednica - 16 samostalno i jednu zajedničku šednicu sa Odborom za prosvjetu, nauku, kulturu i sport. U okviru tematskih šednica, Odbor je, treću godinu zaredom, održao šednicu Ženskog parlamenta.

1. Odbor je, kao zainteresovano radno tijelo, sa aspekta svoje nadležnosti, razmotrio i podržao:

- *Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2015. godinu* - Odbor je u Mišljenju, dostavljenom Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, kao matičnom odboru, konstatovao da Predlog zakona nije rodno izbalansiran i samim tim otežava način njegovog razmatranja, sa aspekta nadležnosti Odbora za rodnu ravnopravnost i da je neophodno da Vlada Crne Gore učini napor kako bi se kroz zakon o završnom računu budžeta za 2014. godinu, mogla pratiti primjena Zakona o rodnoj ravnopravnosti, prije svega čl. 3 i 14, ali i da budžet za 2016. godinu bude rodno izbalansiran. Predlog ovog zakona Odbor je razmatrao u dijelu koji se odnosi na sljedeće potrošačke jedinice: Ministarstvo za ljudska i manjinska prava – Program: Ostvarivanje rodne ravnopravnosti i Program: Unaprjeđenje položaja RAE populacije; Ministarstvo rada i socijalnog staranja – Program: Centri za socijalni rad, Program: Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu i Program: Socijalna, boračka i invalidska zaštita; Ministarstvo zdravlja; Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore; Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore – Program: Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima i Ministarstvo odbrane, kao dobar primjer kako se realizuju aktivnosti iz PAPRR-a, ako se iz budžeta ministarstva u kontinuitetu izdvajaju sredstva. Rezultati Ministarstva odbrane su, u toku 2014. i 2013. godine, po mišljenju Odbora, najbolji rezultati nekog ministarstva na sprovođenju Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori.

- *Predlog zakona o strancima* – Polazeći od rasprave, Odbor je jednoglasno odlučio da članovi/ice Odbora kao poslanici/e, u redovnoj proceduri, podnesu Skupštini amandman na član 50 Predloga zakona o strancima, iz razloga što Odbor, saglasno odredbama Poslovnika Skupštine, svoje mišljenje o razmatranju Predloga zakona dostavlja matičnom odboru, na dalji postupak. Amandman je podniet u cilju usklađivanja Predloga zakona sa Konvencijom SE o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska konvencija), koju je Skupština Crne Gore potvrdila 2013.godine. Član 50 Predloga zakona o strancima konkretno navodi da se žrtvama krivičnog djela trgovina ljudima odobrava privremeni boravak iz humanitarnih razloga. Kako bi se izbjegla nesigurnost zbog eventualnog podrazumijevanja da isti zakonski status imaju i žrtve krivičnih djela nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici, članovi/ice Odbora podnijeli su amandman kako bi se ovim članom prepoznale i žrtve nasilja nad ženama i nasilja u porodici kako propisuje Istanbulska konvencija, koji je Vlada Crne Gore, kao predlagač zakona i prihvatila.

- *Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći* – Mišljenje Odbora dostavljeno je Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu, kao matičnom odboru. Tokom rasprave komentarisana su pojedina rješenja Predloga zakona, istaknut značaj praćenja primjene Zakona i ukazano na potrebu višeg stepena informisanosti javnosti o mogućnostima koje obezbjeđuje Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći.

- *Predlog zakona o zdravstvenoj zaštiti* - Mišljenje Odbora dostavljeno je Odboru za zdravstvo, rad i socijalno staranje, kao matičnom odboru. Tokom rasprave istaknuto je da je osnovni cilj koji se postiže donošenjem ovog zakon omogućavanje ostvarivanja efikasne, dostupne i kvalitetne zdravstvene zaštite svim građanima. Komentarisana su pojedina rješenja i ukazano na manjkavosti u dosadašnjoj primjeni Zakona.

- *Amandmane koji se odnose na izmjenu člana 39 a Zakona o izboru odbornika i poslanika*, kojim su definisane kvote za manje zastupljeni pol, koji su podnijeli: poslanici SNP-a, poslanici/a Azra Jasavić, Srđan Perić i Mladen Bojanić, poslanice Zorica Kovačević i Marta Šćepanović. Imajući u vidu značaj pitanja zastupljenosti žena na izbornim listama i povećanje učešća žena među izabranim predstavnicima/ama u Skupštini Crne Gore i skupštinama opština, Odbor je jednoglasno odlučio da razmotri navedene amandmane, iako šednici nije prisustvovao predlagač Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika, i saglasno članu 134 stav 4 Poslovnika svoje mišljenje dostavio Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu, kao matičnom odboru, sa preporukom da predloži Skupštini da je, u postupku usvajanja ovog zakona, neophodno usvojiti djelotvorne kvote i instrumente za manje zastupljeni pol.

- *Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2013. godinu* – Odbor je dostavio mišljenje Odboru za ljudska prava i slobode, kao matičnom odboru. Kroz diskusiju iskazana je podrška Izvještaju, kao i očekivanje članova/lica Odbora da će u izvještaju za naredni period biti prikazana analiza realizacije datih preporuka i korišćena rodno osjetljiva statistika na svim nivoima. Zaštitnik je prihvatio sugestiju Odbora da se izmijeni formulacija prve fusnote (I UVOD), tako da glasi: "Svi izrazi koji se, u ovom izvještaju, koriste za fizička lica u muškom rodu obuhvataju iste izraze u ženskom rodu", što je konstatovano u Mišljenju Odbora dostavljenom matičnom odboru. Polazeći od rasprave u kojoj je naglašen značaj pitanja lica sa invaliditetom i problema sa kojima se svakodnevno suočavaju, Odbor je usvojio zaključak da u saradnji sa predstavnicima udruženja organizuje tematsku šednicu posvećenu ovoj temi.

Zaštitnik je konstatovao u Izvještaju da u oblasti rodne ravnopravnosti i pored dobrih normativnih i institucionalnih pretpostavki i njihovog kontinuiranog unaprjeđenja, žene su još uvijek u nepovoljnijem položaju u odnosu na muškarce. Ukorijenjeno u tradiciji i prikriveno diskriminatorско ponašanje prema ženama sprječava njihovo ravnopravno učešće u svim oblastima života. Ustavni princip o ravnopravnosti žena i muškaraca, razvoja politike jednakih mogućnosti, kao i zakonska određenja o rodnoj ravnopravnosti i o rodno balansiranoj zastupljenosti, nijesu dosljedno ostvareni u odnosu na žene kao manje zastupljeni pol. U političkom životu nije obezbijeđeno učešće žena u skladu sa međunarodnim dokumentima i standardima u ovoj oblasti. I pored uočljivih promjena stavova javnosti i institucija, nasilje nad ženama i nasilje u porodici i dalje je prisutno i malo se prijavljuje. Podaci o nasilju i vrstama nasilja nad ženama su nepotpuni, a kaznena politika prema nasilnicima relativno je blaga. I dalje je prisutno porodično nasilje, posebno marginalizovanih kategorija žena, kao što su Romkinje. U okviru ove populacije i dalje postoje prinudni brakovi. Nadležni organi treba da osnaže mehanizme za implementaciju ravnopravnosti polova na nacionalnom i lokalnom nivou. Potrebno je obezbijediti dosljednu primjenu propisa radi postizanja uravnotežene zastupljenosti žena i muškaraca u predstavničkim tijelima i organima vlasti na svim nivoima. Potrebno je preduzeti mjere koje će doprinijeti uklanjanju svih oblika nasilja nad ženama, smanjenju nezaposlenosti žena, eliminisanju

svih oblika diskriminacije žena pri zapošljavanju, na podizanju građanske svijesti i stvaranju društvenog ambijenta u kome će ljudi postati rodno osjetljivi i prepoznati značaj primjene ravnopravnih mogućnosti žena i muškaraca u svim oblastima društvenog života.

2. Tematske šednice

- Odbor za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore, treću godinu zaredom organizovao je šednicu pod nazivom *Ženski parlament*, na kojoj su članovi/ice Vlade Crne Gore odgovarali na pitanja predstavnica ženskih grupa parlamentarnih partija i predstavnica: univerziteta, sindikata, lokalne samouprave i nevladinih organizacija. Šednica Ženskog parlamenta održana je 7. marta uoči Međunarodnog dana žena, u cilju promovisanja ženskih ljudskih prava u Crnoj Gori i povećanja vidljivosti potrebe za većim učešćem žena u političkom i javnom životu i mogućnosti da se putem dijaloga između Skupštine, Vlade i civilnog društva dobije pregled stanja u domenu rodne ravnopravnosti i identifikuju oblasti u kojima je neophodno uložiti dodatne napore kako bi se postigli značajniji rezultati.

Za šednicu Ženskog parlamenta dostavljeno je 25 pitanja: 10 pitanja predstavnica ženskih grupa parlamentarnih partija (DPS-2; SDP-1;NOVA-1;PzP-1; SNP-1; Pozitivna-1; Bošnjačka stranka-1; Forca-1; HGI-1) i 15 pitanja predstavnica: univerziteta, sindikata, lokalne samouprave i nevladinih organizacija (Univerzitet Crne Gore -1, Univerzitet Mediteran-1; Univerzitet Donja Gorica-1; Savez sindikata Crne Gore-1; Unija slobodnih sindikata -1; Opština Mojkovac -1, NVO-9 i to: Udruženje žena Ostros, Fondacija za stipendiranje Roma, Udruženje mladih sa hendikepom, SOS telefon Plav, Građanska alijansa, Bona fide Pljevlja, Crnogorsko američko udruženje studenata (MAYAA), Centar za romske inicijative i Centar za ženska prava).

Pitanja su postavljena: predsjedniku Vlade Crne Gore (6), potpredsjedniku Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku (2), ministru vanjskih poslova i evropskih integracija (1), ministru ekonomije (2), ministru prosvjete (3), ministru zdravlja (1), ministru finansija (2), ministru rada i socijalnog staranja (3), ministru poljoprivrede i ruralnog razvoja (1), ministru za ljudska i manjinska prava (1), ministru odbrane i ministru unutrašnjih poslova (1) i Vladi (2).

Na 22 pitanja usmene i pisane odgovore dali su predstavnici/e Vlade.

Šednici nijesu prisustvovala, a time i iskoristile mogućnost postavljanja pitanja, predstavnice ženskih grupa Srpske nove demokratije (NOVA) i Pokreta za promjene, kao i predstavnica Fondacije za stipendiranje Roma.

Šednicu je predšedavala Nada Drobnjak, predšednica Odbora. Šednicu je otvorio Željko Šturanović, potpredsjednik Skupštine. Učesnike/ce šednice su pozdravili: predšednik Kluba poslanika Pozitivna Crna Gora Mladen Bojanić i predšednica Skupštine opštine Herceg Novi Danijela Đurović.

Šednici su prisustvovali: potpredsjednik Skupštine Suljo Mustafić, poslanice: Zorica Kovačević, Marta Šćepanović, Azra Jasavić i Snežana Jonica, predšednici klubova poslanika: mr Aleksandar Damjanović, Mladen Bojanić i Almer Kalač, predstavnice ženskih grupa parlamentarnih partija, predstavnici/ce univerziteta, sindikata, lokalne samouprave i nevladinih organizacija, zamjenik generalnog sekretara Skupštine Slobodan Dragović i pomoćnica generalnog sekretara Skupštine Jelena Radonjić. Gosti na šednici bili su: predšednica Vrhovnog suda Vesna Medenica,

predsjednica Ustavnog suda Desanka Lopčić, zaštitnik ljudskih prava i sloboda Šučko Baković, predsjednica Opštine Kotor Marija Čatović, predsjednica Skupštine opštine Bar Branka Nikezić, predsjednica Skupštine opštine Nikšić Sonja Nikčević, predsjednica Skupštine opštine Herceg Novi Danijela Đurović, savjetnica predsjednika Crne Gore Sonja Tomović Šundić, ambasadori/ke: SAD-a, Ujedinjenog Kraljevstva, Njemačke, Francuske, Ukrajine, Turske, Poljske, Hrvatske, zamjenik/ca ambasadora: Slovačke, Slovenije, Rusije, Ujedinjenih Emirata, mađarski konzul, šefica UNHCR i kopredšedavajuća UN Grupe za ljudska prava i rodnu ravnopravnost, zamjenik šefa Misije OEBS-a u Crnoj Gori, asistentkinja na programu demokratije u Kancelariji OEBS-a, koordinatorka UNDP u Crnoj Gori, članica UN Grupe za ljudska prava i rodnu ravnopravnost, predstavnik Fondacije Konrad Adenauer za Crnu Goru, politički savjetnik u Ambasadi Ujedinjenog Kraljevstva, savjetnica u Ambasadi Srbije, treća sekretarka u Ambasadi Makedonije, savjetnica u Ambasadi Bosne i Hercegovine, koordinatorka za aktivnosti rodne ravnopravnosti u Ministarstvu odbrane, Ministarstvu održivog razvoja i turizma, Ministarstvu prosvjete, Upravi policije i Centru za stručno obrazovanje. Šednici Ženskog parlamenta prethodilo je otvaranje izložbe na temu „Put do ljubavi“ u holu Skupštine, na kojoj su izloženi radovi dece sa intelektualnim smetnjama i dece iz redovne populacije iz likovnog ateljea „Znam put“, koja rade pod mentorstvom prof. Mirka Dragovića. Likovne radove deca su poklonila učesnicima/ama Ženskog pralamenta.

- Odbor je , imajući u vidu proces reformi Vojske Crne Gore, u kome se pitanje ljudskih potencijala, a time i pitanje položaja žena u vojsci prepoznaje kao jedno od ključnih pitanja, organizovao *tematsku šednicu 21.februara, na kojoj je ministarka odbrane Crne Gore prezentovala studiju „Položaj žena u oružanim snagama država Zapadnog Balkana“*. Studija korespondira sa obavezama Ministarstva odbrane Crne Gore u vezi sa evroatlantskim integracijama Crne Gore i u funkciji je sprovođenja mjera iz Nacionalnog akcionog plana za postizanje rodne ravnopravnosti i predstavlja rezultat zajedničkog rada ministarstava odbrane u regionu i jedinstven je primjer regionalne saradnje te vrste. Sprovodeći sveobuhvatnu reformu sektora odbrane prilagođenu bezbjednosnim izazovima Ministarstvo odbrane Crne Gore je posvetilo značajne ljudske i materijalne resurse implementaciji Rezolucije 1325 Savjeta bezbjednosti UN „Žene, mir i bezbjednost“. U saradnji sa Odborom za rodnu ravnopravnost i međunarodnim partnerima, ciljevi ove rezolucije integrisani su u nacionalnu politiku o rodnoj ravnopravnosti sa posebnim akcentom na puno i ravnopravno učešće žena i integrisanje rodne perspektive u sve mirnodopske i bezbjednosne inicijative.

- Na šednici Odbora, održanoj 21.marta, *prezentovani su rezultati „Drugog istraživanja o poznavanju i primjeni Zakona o rodnoj ravnopravnosti u institucijama Crne Gore“*. Istraživanje je inicirano u Odboru i realizovano uz podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori, Kancelarije UNDP-a u Crnoj Gori i Ministarstva za ljudska i manjinska prava. Praćenje primjene Zakona o rodnoj ravnopravnosti važno je iz razloga što ovaj zakon bliže reguliše Ustavom garantovano pravo na ravnopravnost žena i muškaraca, kao jedno od osnovnih ljudskih prava koje je ujedno i pretpostavka ostvarivanja svih drugih prava. Takođe, značajno i zato što Odbor za rodnu ravnopravnost na ovaj način vrši svoju kontrolnu ulogu prema izvršnoj vlasti.

Istraživanje je obavljeno u drugoj polovini 2013. godine u 68 institucija među kojima su: Skupština Crne Gore, sva ministarstva, sekretarijati (2), uprave (11), zavodi (5), direkcije (3), komisije (4), kancelarije (2), fondovi (2), Agencija (1), Privredna komora, Unija poslodavaca, biroi (2) za odnose sa javnošću i komunikaciju sa građanima, Zajednica opština Crne Gore, Centar za stručno obrazovanje, Olimpijski komitet, Radio i TV Crne Gore i parlamentarne političke partije (12).

U istraživanju je učestvovalo 53,4% žena (2010. godine 57,1%) i 46,6% muškaraca (2010. godine 42,9%). Većina učesnika istraživanja (87%) ima saznanja da se država bavi pitanjem rodne ravnopravnosti i da su usvojena dokumenta kojima je normativno uređena ova materija. Najviše saznanja o normativnim aktivnostima države iz ove oblasti imaju poslanici (100%), funkcioneri u ministarstvima (94%), funkcioneri političkih partija koji su istovremeno i poslanici (91%), stručnjaci i analitičari (87%), savjetnici (86%) i rukovodioci u drugim institucijama (85%).

Kada se uporede rezultati dva istraživanja, proizlazi da se za 23% povećao broj učesnika koji su nabrojali jedan dokument, za 9% je više onih koji su nabrojali dva i za 9% onih koji su nabrojali sva tri dokumenta koja uređuju pitanje rodne ravnopravnosti, ali je evidentno da je i dalje značajan broj ispitanika koji nijesu naveli nijedan dokument kojim se uređuje ovo pitanje.

Iako je od svih dokumenata kojim se uređuje pitanje rodne ravnopravnosti najprepoznatljiviji Zakon o rodnoj ravnopravnosti (53%), zatim akcioni planovi i strategije (23%), Ustav (9%), Zakon o zabrani diskriminacije (9%), međunarodni dokumenti (6%), 41% od ukupnog broja ispitanika nije moglo da navede nijedno postupanje koje Zakon smatra diskriminacijom, što je za 8% manje nego 2010. godine. Većini ispitanika (79%) poznato je da se po Zakonu upotreba riječi u muškom rodu, kao generički neutralna forma za muški i ženski rod, smatra diskriminacijom. To je 18 odsto više nego što su znali prije tri godine.

Rezultate istraživanja koje su predstavile autorke Milka Puzigaća, prof.dr Marijana Pajvančić i mr Milana Čabarkapa. Šednici su prisustvovali: ministar za ljudska i manjinska prava, zamjenik šefa Misije OEBS-a u Crnoj Gori, član Zakonodavnog odbora Skupštine Crne Gore, predstavnici/e ministarstava, državnih institucija u kojima je rađeno istraživanje, predstavnici Delegacije EU, UNDP-a u Crnoj Gori, OEBS-a, nevladinih organizacija i koordinatori/ke za aktivnosti rodne ravnopravnosti u ministarstvima.

Prvo istraživanje o primjeni Zakona o rodnoj ravnopravnosti realizovano je 2010. godine na inicijativu Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore, a rezultati istraživanja publikovani su 2011. godine. Drugo istraživanje sprovedeno je tri godine kasnije, što daje mogućnost da se sagleda ne samo aktuelno stanje već mogućnost da se rezultati oba istraživanja uporede. Istraživanjem su detektovane tačke u kojima je u sferi političkog života napravljen najmanji pomak ka ostvarivanju rodne ravnopravnosti i đe najviše nedostaju instrumenti kojima država realizuje svoju Ustavom propisanu obavezu da vodi politiku jednakih mogućnosti.

- U cilju sagledavanja problema Romske i Egipćanske populacije i sagledavanja koliko javne politike daju odgovor na pitanje poboljšanja položaja ove populacije u Crnoj Gori, kao i upoznavanja i uključivanja svih relevantnih subjekata u pronalaženju rješenja za suzbijanje ugovorenih brakova, Odbor je 8. aprila, povodom *obilježavanja Međunarodnog dana Roma, održao tematsku šednicu*. U toku šednice članovi/ice NVO „Centar za romske inicijative“ izveli su predstavu pod nazivom „Nametnuta sudbina“, koja je realizovana uz podršku Ambasade SAD-a u

Crnoj Gori. Članovi/ice Odbora, poslanici, predstavnici državnih institucija i međunarodnih organizacija imali su mogućnost da komentarišu predstavu, postavljaju pitanja i ponude rješenja problema koji je apostrofirani. Ukazano je i na probleme koji opterećuju romsku zajednicu, prvenstveno nezaposlenost, siromaštvo, stambene probleme, potrebu da se mladim generacijama osigura obrazovanje, kao i na specifične oblike nasilja u porodici, u koje spada i rana udaja. Takođe, istaknuto je da se posljednjih godina povećava broj obrazovanih i uspješnih Romkinja i Roma, koji daju značajni doprinos demokratskoj i multikulturnoj Crnoj Gori i da su potrebni zajednički naponi romske i egipćanske zajednice i cijelog crnogorskog društva u punoj integraciji Roma i Egipćana, kao i poboljšanju njihovih životnih i radnih uslova. U okviru šednice, članice udruženja DORRA-Domaća radinost Romkinja, predstavile su kolekciju nakita.

- Odbor je razmotrio *Informaciju o sprovođenju Strategije zaštite od nasilja u porodici za 2013. godinu*, koju je pripremlilo Ministarstvo rada i socijalnog staranja i usvojila Vlada Crne Gore, na šednici od 29. maja 2014. godine, a koja sadrži aktivnosti od značaja za zaštitu od nasilja u porodici u Crnoj Gori, na osnovu kojih će Vlada CG i šira javnost imati uvid u napredak koji se odnosi na žrtve nasilja u porodici u 2013. godini. U izradi Informacije o primjeni Strategije zaštite od nasilja u porodici za 2013. godinu, učestvovala je međuresorska radna grupa, u čijem sastavu se pored predstavnika relevantnih ministarstava, nalaze i predstavnici nevladinog sektora, koji se bave zaštitom od nasilja u porodici, bez obzira da li su rađene u partnerskoj saradnji sa državnim organima ili samostalno. Tokom rasprave, članovi/ice Odbora su kroz pitanja i komentare apostrofirali pojedina pitanja, s obzirom da informacija sadrži ocjenu stanja i identifikovanje ključnih problema u socijalnoj i drugoj zaštiti, kao i ciljeve i mjere za unaprjeđenje socijalne i druge zaštite, a naročito u vezi: podizanja nivoa svijesti građana o problemu nasilja i formiranju stavova o neprihvatljivosti nasilja, razvoja programa za prevenciju nasilja, podrške porodici u prevenciji nasilja, daljeg razvoja normativnog okvira u oblasti zaštite, jačanja saradnje organa, ustanova, organizacija i drugih pravnih i fizičkih lica koja se bave zaštitom, sticanjem novih znanja i vještina svih koji se bave zaštitom, unaprjeđenja sistema za prikupljanje i analizu podataka i izvještavanja o slučajevima nasilja. Na kraju rasprave, predloženo je da se prilikom razmatranja Informacije o sprovođenju Strategije zaštite od nasilja u porodici za 2014. godinu poziv da prisustvuju šednici uputi i predstavnicima svih institucija koje dostavljaju podatke, kako bi se na pravi način moglo govoriti o sprovođenju Strategije zaštite od nasilja u porodici.

- *Izvještaj o sprovođenju Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti (2013-2017) za 2013. godinu* – Odbor je razmotrio i podržao Izvještaj koji sadrži rezultate sprovedenih mjera, koji je pripremlilo Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i usvojila Vlada Crne Gore, na šednici održanoj u martu 2014. godine. Odbor je informisan o postignutim rezultatima u devet prioritenih oblasti djelovanja definisanih Planom aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti (PAPRR 2013-2017)) za period 2013-2014, kao strateškim dokumentom koji kreira politiku rodne ravnopravnosti. Većina mjera iz PAPRR-a inkorporirano je u Akcioni plan za Poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava, što predstavlja dodatni imperativ za nosioce aktivnosti da odgovorno i sa punim kapacitetima, kako zakonskim tako i institucionalnim, pristupe realizaciji planiranih aktivnosti i time odgovore strateškim ciljevima koji su postavljeni ovim planom. Izvještaj o sprovođenju PAPRR-a za 2013. godinu, zasnovan je na izvještajima o preduzetim mjerama koje

su dostavila ministarstva /organi državne uprave: Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Uprava policije, Zavod za zapošljavanje, Ministarstvo ekonomije kroz Direkciju za mala i srednja preduzeća, pravosudni organi, kao i aktivnostima koje je realizovalo Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti Ministarstva za ljudska i manjinska prava i aktivnostima civilnog društva. Izvještaj je pokazao da je broj realizovanih i djelimično realizovanih mjera iz ovog izvještaja značajan, tim prije što je Plan veoma zahtjevan i sveobuhvatan. Izraženo u procentima više od 60% aktivnosti je realizovano. Tokom rasprave, članovi/ice Odbora pozitivno su ocijenili novi pristup u izradi izvještaja i kroz pitanja i komentare tražili pojašnjenja pojedinih pitanja. U komentarisanju stepena realizacije planiranih mjera u pojedinim oblastima, pohvaljeno je Ministarstvo odbrane, koje svake godine izdvaja sredstva za realizaciju aktivnosti iz PAPRR-a čiji su oni nosioci. Posebno je istaknuta aktivnost ovog ministarstva na edukaciji zaposlenih i pripadnika/ca Vojske Crne Gore o Rezoluciji 1325 SBUN „Žene, mir i bezbjednost“.

-*Primjena Rezolucije Savjeta bezbjednosti UN u sistemu obrazovanja* bila je tema šednice održane 31. oktobra. Odbor je kroz tematsku šednicu želio da ukaže na važnost promovisanja Rezolucije 1325 i kroz sistem obrazovanja i da vidi kako se ova rezolucija primjenjuje u institucijama koje obrazuju mlade ljude u Crnoj Gori, državne službenike i namještenike, kako se u Policijskoj akademiji tretira aspekt – žene, mir, bezbjednost i da li u sistemu Ministarstva unutrašnjih poslova – Uprave policije postoje instruktaže koje omogućavaju zaposlenim da dobiju informacije o njenoj primjeni. Sa aktivnostima koje sprovode na primjeni Rezolucije 1325 Savjeta bezbjednosti UN „Žene, mir i bezbjednost“, u okviru svojih nadležnosti, članove/ice Odbora upoznali su predstavnici/e - Ministarstva odbrane, Vojske Crne Gore, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva prosvjete, Uprave policije, Uprave za kadrove i Odjeljenja za rodnu ravnopravnost Ministarstva za ljudska i manjinska prava. U raspravi je konstatovano da je evidentan napredak u primjeni Rezolucije 1325 i njoj pratećih rezolucija, ali da još uvijek postoji veliki prostor u kome treba djelovati. Šednici su prisustvovali predstavnici Misije OEBS-a u Crnoj Gori i Kancelarije UNDP-a u Crnoj Gori.

- *Položaj žena sa invaliditetom* bila je tema šednice održane 17. novembra, na kojoj su članovi/ice Odbora razgovarali sa predstavnicama Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore i Saveza udruženja paraplegičara Crne Gore. Nakon rasprave u kojoj su razmijenjena mišljenja i saopštena iskustva iz prakse, konstatovano je da još uvijek postoji nerazumijevanje sredine i da je potrebno otkloniti predrasude prema osobama s invaliditetom, kao i da je potrebna uvezanost svih segmenata – ekonomskog, obrazovnog i zdravstvene zaštite, kako bi se stvorili uslovi za njihovu ekonomsku samostalnost i za radni angažman. Takođe, konstatovano je da su žene sa invaliditetom najviše zastupljene u nevladinom sektoru u segmentu organizacija osoba sa invaliditetom. Predstavljeni su i rezultati istraživanja na temu „Osobe s invaliditetom i roditeljstvo“, sa naglaskom šta treba da se promijeni kako bi se žene sa invaliditetom lakše odlučivale na roditeljstvo. Nakon rasprave, Odbor je dao podršku ženama sa invaliditetom u njihovom zalaganju za prevazilaženje prepreka i problema sa kojima se suočavaju.

- *Šednica na temu „Umrežavanje žena u političkim partijama/politici“ realizovana je u saradnji sa Misijom OEBS-a u Crnoj Gori, OEBS/ODIHR, UNDP u Crnoj Gori i NVO „SPES“. Prezentovana su iskustva ženskih parlamentarnih mreža u Srbiji i Makedoniji i Komparativna studija radnih tijela parlamentarki u državama članicama OEBS-a. Studija ima za cilj da pomogne poslanicama u jačanju njihove uloge u parlamentima, kroz mehanizme kao što su radna tijela i promovisanje boljeg razumijevanja važnosti i rada ovih tijela. Tokom rasprave govorilo se o efektima povećanja broja žena u parlamentu, organizovanju i povezivanju žena u političkim partijama i formiranju ženskih parlamentarnih i odborničkih mreža, što bi trebalo da bude jedan od prioriteta u 2015. godini. Održavanjem ove šedncie Odbor je realizovao obavezu utvrđenu Akcionim planom za Poglavlje 23 Pravosuđe i temeljna prava.*

Komparativnu studiju predstavila je savjetnica za rodnu ravnopravnost OEBS/ODIHR-a. O iskustvima, izazovima, izgradnji konsenzusa u ženskim parlamentarnim grupama i potencijalnim teškoćama u radu ženskih parlamentarnih mreža u Srbiji i Makedoniji govorile su poslanica/članica Ženske parlamentarne mreže u Skupštini Srbije i bivša predsjednica Ženskog parlamentarnog kluba Skupštine Makedonije. Šednici su prisustvovala: šefica Odjeljenja za demokratizaciju Misije OEBS-a u Crnoj Gori, savjetnica u Odjeljenju za demokratizaciju Misije OEBS-a u Crnoj Gori, predsjednica SO Nikšić, predsjednica SO Šavnik, poslanica Snežana Jonica, odbornice iz pojedinih skupština opština u Crnoj Gori, doc.dr Olivera Komar, predstavница NVO „SPES“ i predstavnice Odjeljenja za rodnu ravnopravnost Ministarstva za ljudska i manjinska prava.

- Povodom obilježavanja 25. novembra - Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama organizovana je *tematska šednica na kojoj je predstavljeno Mišljenje o uticaju potvrđene Konvencije SE o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici na zakonske propise u Crnoj Gori*, koje su, na inicijativu Odbora za rodnu ravnopravnost, uz podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori, sačinili eksperti/kinje ODIHR-a iz Varšave. U okviru prezentacije predstavljeno je *i Mišljenje o Nacrtu zakona o naknadi štete žrtvama krivičnih djela u Crnoj Gori*, o čemu su govorile šefica Odjeljenja za zakonodavstvo OEBS/ODIHR i savjetnica za rodnu ravnopravnost OEBS/ODIHR.

Prilikom izrade Mišljenja analizirani su sljedeći crnogorski zakoni: Krivični zakonik, Zakonik o krivičnom postupku, Zakon o zaštiti od nasilja u porodici, Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti, Zakon o zdravstvenoj zaštiti, Zakon o hitnoj medicinskoj pomoći, Zakon o unutrašnjim poslovima, Zakon o rodnoj ravnopravnosti, Zakon o zabrani diskriminacije, Porodični zakon, Zakon o socijalnom stanovanju, Zakon o ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti, Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći, Zakon o strancima, Zakon o azilu i Nacrt zakona o naknadi štete žrtvama krivičnih djela u Crnoj Gori.

Tokom diskusije istaknuto je da je Crna Gora pokazala posvećenost ovom problemu i bila je među prvih pet država potpisnica Konvencije koja je stupila na snagu 1. avgusta 2014. godine i da smo u obavezi da uočimo koje su to promjene u zakonodavnom i strateškom okviru neophodne kako bismo u potpunosti promijenili standarde sadržane u ovoj Konvenciji, a koji se odnose na prevenciju i suzbijanje nasilja nad ženama i u porodici. Ukoliko želimo da uspostavimo dugoročnu politiku pružanja opštih usluga žrtvama rodno zasnovanog nasilja, neophodan je proaktivni pristup, koji će uključiti sve relevantne subjekte.

Šednici su prisustvovali: potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija i predsjednik Savjeta za zaštitu od diskriminacije dr Igor Lukšić, ministar za ljudska i manjinska prava, šef Delegacije EU u Crnoj Gori, zamjenik šefa Misije OEBS-a u Crnoj Gori, pojedini poslanici, predstavnici/e pojedinih institucija, nevladinog sektora i predstavnici OEBS-a i UNDP-a.

3. Zajedničke šednice

Na drugoj zajedničkoj šednici sa Odborom za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, promovisan je Tempus projekat „Heart“, koji je zasnovan na podršci razvoja i poboljšanju kurseva i programa na univerzitetima Zapadnog Balkana . Tempus projekat „Heart“ je jedan od najznačajnijih projekata iz oblasti ljudskih prava u kojima je učešće uzela i Crna Gora. Zasnovan je na podršci razvoja i poboljšanju kurseva i programa na univerzitetima Zapadnog Balkana (Srbija, Albanija, BiH, Kosovo i Crna Gora) u saradnji sa četiri univerziteta iz EU (Njemačke, Irske, Švedske i Ujedinjenog Kraljevstva). Osnovni cilj projekta je poboljšanje nastavnih planova i programa na univerzitetima, podizanje nivoa svijesti i znanja kod predavača o savremenim tokovima pravaca zaštite ljudskih prava, ali i osposobljavanju zaposlenih studenata za nove tehnike i metode učenja i usavršavanja. Posebno učešće u ovom projektu imali su i studenti Univerziteta Donja Gorica, koji su svojim radom, trudom i idejama značajno uticali da pomenuti projekat ostvari svoj smisao. Studenti/kinje su govorili na sljedeće teme: Upotreba riječi u muškom rodu kao generičnih pojmova; Nejednak tretman i nejednake šanse; Nejednaka naknada za isti posao; Zastupljenost žena u javnom i političkom životu; Zastupljenost žena u preduzetništvu. Članovima Odbora prikazan je film koji su pripremili studenti/kinje na temu „Zabrana diskriminacije“. Šednici su prisustvovali/e studenti/kinje Fakulteta pravnih nauka Univerziteta Donja Gorica.

4. Tematski sastanak

Žensko preduzetništvo je bila tema sastanka Odbora za rodnu ravnopravnost i Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, održanom 20. marta. Sastanku su, pored poslanika i predstavnika nadležnih ministarstava, prisustvovali i predstavnici/e GTF Regionalnog centra za jednakost spolova, Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća, Privredne komore, Unije poslodavaca, Asocijacije poslovnih žena Crne Gore, Udruženja preduzetnica Crne Gore, Ekonomskog fakulteta, Univerziteta Mediteran, Univerziteta Donja Gorica, Misije OEBS-a u Crnoj Gori i Kancelarije UNDP-a u Crnoj Gori..

Tabelarni prikaz

Broj sednica	17
Broj razmatranih tačaka dnevog reda	26
Broj razmatranih prijedloga zakona	3
Broj razmatranih prijedloga zakona o izmjenama i dopunama zakona	1
Broj razmatranih amandmana	3
Broj ostalih akata razmatranih na sednici	4
Broj razmatranih izvještaja koje pojedini organi saglasno zakonu dostavljaju Skupštini	1
Učešće na sednici u skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine	308

MEĐUNARODNE I OSTALE AKTIVNOSTI

Naziv aktivnosti	Publikacija „Zaštita od nasilja u porodici - Moja prava“
Datum	januar 2014, Podgorica
Publikaciju objavio	Politički klub žena za borbu protiv nasilja u porodici uz podršku JZU Dom zdravlja „Dimitrije-Dika Marenčić“ Danilovgrad
Kratak opis aktivnosti	Politički klub žena za borbu protiv nasilja u porodici, osnovan u decembru 2012. godine, u toku kampanje „16 dana aktivizma u borbi protiv nasilja nad ženama“, u čijem radu učestvuju poslanice, odnosno članice crnogorskih političkih partija, objavio je publikaciju „Zaštita od nasilja u porodici – Moja prava“. Publikacija je nastala iz potrebe da Politički klub žena za borbu protiv nasilja u porodici, i na ovaj način, upozna javnost sa fenomenom nasilja u porodici, pravima žena tog nasilja i obavezama države u suzbijanju i sprječavanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici

Naziv aktivnosti	Okrugli sto povodom Svjetskog dana radija
Datum	13. februar 2014.
Mjesto	Cetinje
Organizator	Nacionalna komisija za UNESCO u saradnji sa Ministarstvom kulture – Direktoratom za medije i Fakultetom dramskih umjetnosti
Učesnici	Predsjednica Odbora Nada Drobnjak, predstavnici/e nacionalnog i lokalnih javnih radio-emitera i relevantnih nadležnih institucija
Kratak opis aktivnosti	Predsjednica Odbora Nada Drobnjak bila je uvodničarka na održanom okruglom stolu povodom Svjetskog dana radija, na temu: Budućnost radija-Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena na radiju.

Naziv aktivnosti	Sastanak
Datum	28.mart 2014.
Mjesto	Skupština Crne Gore
Organizator	Odbor za rodnu ravnopravnost
Učesnici	Predšednica Odbora Nada Drobnjak, ambasadorica Francuske i direktor Francuskog instituta
Kratak opis aktivnosti	U razgovoru je iskazana spremnost za saradnju, posebno kada je riječ o izmjenama Zakona o rodnoj ravnopravnosti, primjeni Konvencije Savjeta Evrope o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici, kao i ekonomskom osnaživanju žena

Naziv aktivnosti	Sastanak predšednice i člana Odbora za rodnu ravnopravnost, predšednica i člana Odbora za ekonomiju, finansije i budžet sa predstavnicima ministarstava, pojedinih institucija i predstavnika međunarodnih organizacija
Datum	20.mart 2014.
Mjesto	Skupština Crne Gore
Organizator	Odbor za rodnu ravnopravnost i Odbor za ekonomiju, finansije i budžet
Učesnici	Predšednica Odbora Nada Drobnjak, član Odbora za rodnu ravnopravnost Nikola Gegaj, predšednik Odbora za ekonomiju, finansije i budžet Aleksandar Damjanović, član Odbora za ekonomiju, finansije i budžet Mladen Bojanić, predstavnic/e: Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Ministarstva rada i socijalnog staranja, GTF Regionalnog centra za jednakost spolova, Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća, Privredne komore Crne Gore, Unije poslodavaca Crne Gore, Asocijacije poslovnih žena Crne Gore, Udruženja preduzetnica Crne Gore, Ekonomskog fakulteta, Univerziteta Donja Gorica, Univerziteta Mediteran, Misije OEBS-a u Crnoj Gori i Kancelarije UNDP-a u Crnoj Gori
Kratak opis aktivnosti	Sastanak je održan u susret organizovanju predstojećeg Cetinjskog parlamentarnog foruma. Tema je bila „Žensko preduzetništvo“. Razgovaralo se o statistikama, uspjesima i preprekama sa kojima se susrijeću žene preduzetnice.

Naziv aktivnosti	Međuparlamentarni sastanak u Briselu
Datum	5. mart 2014.
Mjesto	Brisel
Organizator	Odbor za prava žena i rodnu ravnopravnost (FEMM) Evropskog parlamenta
Učesnici	Članice Odbora Žana Filipović i Ljerka Dragičević i predstavnice parlamenata zemalja Evrope
Kratak opis aktivnosti	Tema sastanka – „Sprječavanje nasilja nad ženama-izazov za sve“. Sastanak je organizovan povodom Međunarodnog dana žena, sa ciljem prepoznavanja ostvarenog napretka i budućih izazova, sagledavajući iskustva i zakonodavstvo na nacionalnom i regionalnom nivou.

Naziv aktivnosti	Sastanak
Datum	1. april 2014.
Mjesto	Skupština Crne Gore
Organizator	Odbor za rodnu ravnopravnost
Učesnici	Predsjednica Odbora Nada Drobnjak i počasna konzulica Crne Gore u Indiji Janice Darbari
Kratak opis aktivnosti	Počasna konzulica predstavila je iskustvo ekonomskog osnaživanja žena u ruralnim područjima Indije. Ukazano je na potrebu obezbjeđenja veće participacije žena u politici, kao i na mjestima odlučivanja i radu na ekonomskom osnaživanju žena tj. ženskom preduzetništvu. Tokom razgovora iskazana je spremnost za saradnju Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine CG sa istim odborom u Indiji. Takođe, prepoznata je potreba da se uspostavi grupa prijateljstava sa parlamentom Indije, čime bi se unaprijedila parlamentarna, kao i ukupna saradnja CG i Indije.

Naziv aktivnosti	Međunarodna konferencija o rodnoj ravnopravnosti, kao dio projekta u okviru NATO-a, na temu: Uvođenje rodne perspektive: indikatori za primjenu Rezolucije 1325 Savjeta bezbjednosti UN „Žene, mir i bezbjednost“.
Datum	26. i 27. maj 2014.
Mjesto	Beograd
Organizator	Beogradski centar za bezbednosnu politiku (BCBP) u partnerstvu sa Međunarodnim

	institutom za mirovna istraživanja u Stokholmu (SOPR) i organizacijom Žene u međunarodnoj bezbjednosti (WISS)
Učesnici	Predšednica Odbora Nada Drobnjak
Kratak opis aktivnosti	<p>Na dvodnevnoj konferenciji razmijenjena su iskustva o prevođenju ciljeva Rezolucije 1325 Savjeta bezbjednosti UN „Žene, mir i bezbjednost“ u praktične mjere država. Razgovarano je o tome kako žene doprinose izgradnji mira, koje su dobre prakse uključivanja žena i rodne perspektive u planiranju i izvođenju vojnih operacija, kao i koje zemlje imaju najbolje modele integrisanja rodne perspektive u upravljanju vojskama.</p> <p>Skup je organizovan u okviru projekta koji ima za cilj kreiranje instrumenata za mjerenje napretka integrisanja rodnih pitanja u upravljanju vojskama članica NATO i Partnerstva za mir, čija je članica i Crna Gora. Konferencija predstavlja najznačajniji događaj ove godine, u okviru programa Nauka za mir i bezbjednost, pod pokroviteljstvom NATO.</p> <p>Konferenciju je otvorila Mari Skare, specijalna predstavnik NATO za primjenu rezolucija Savjeta bezbjednosti UN koje se tiču pitanja žena, mira i bezbjednosti.</p>

Naziv aktivnosti	Regionalna konferencija „Žene u sektoru javne bezbjednosti“
Datum	28-30. maja 2014.
Mjesto	Budva
Organizator	Misija OEBS-a sa Kosova, na prijedlog Udruženja žena policajaca sa Kosova
Učesnici	Zamjenik predšednice Odbora Goran Tuponja, predstavnik Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije, Ministarstva odbrane, Odjeljenja za rodnu ravnopravnost Ministarstva za ljudska i manjinska prava, predstavnik Albanije, Makedonije i Kosova.
Kratak opis aktivnosti	Konferencija je organizovana sa ciljem jačanja regionalne saradnje, povezivanja, definisanja mogućnosti za buduću saradnju, kao i razmjene pozitivnih praksi žena koje rade u sektoru bezbjednosti.

Naziv aktivnosti	Otvoreni dan ženskog preduzetništva
Datum	30.maj 2014.
Mjesto	Podgorica
Organizator	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Delegacija EU u Crnoj Gori, UNDP u Crnoj Gori

Učesnici	Članice Odbora – mr Branka Tanasijević, dr Ljiljana Đurašković, prof.dr Jelisava Kalezić, predstavnici/e opština, predstavnici/e biznisa, dr Suad Numanović, ministar za ljudska i manjinska prava, Rastislav Vrbenski, stalni koordinator sistema UN i stalni predstavnik UNDP-a u Crnoj Gori i Don Edi-Berd, predstavnicu Delegacije EU u Crnoj Gori
Kratak opis aktivnosti	Skup je organizovan u okviru Programa rodne ravnopravnosti, koji od 2011. godine sprovodi Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Program UN za razvoj i Delegacija EU u Crnoj Gori. Partneri u organizaciji su Privredna komora CG, Unija poslodavaca i Montenegro Business Alliance. Skup je organizovan sa ciljem da omogući predstavnicima/ama poslovnog i bankarskog sektora, međunarodnih poslovnih udruženja, međunarodnih organizacija i široj javnosti da steknu direktan uvid u ženski preduzetnički potencijal i da zainteresovani investitori i potencijalni poslovni partneri sklope dogovore o saradnji sa ženama iz četiri opštine: Cetinje, Kolašin, Mojkovac i Pljevlja. Predstavljeni biznis-planovi su rezultat rada grupe žena koje su tokom 2013. i 2014. godine bile obuhvaćene Programom za rodnu ravnopravnost, koji od 2011. godine sprovodi Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Program UN za razvoj i Delegacija EU u Crnoj Gori. Partneri u organizaciji ovog skupa su Privredna komora CG, Unija poslodavaca i Montenegro Business Alliance.

Naziv aktivnosti	XVI Cetinjski parlamentarni forum „Žene u biznisu“
Datum	8-10.juna 2014.
Mjesto	Cetinje
Organizator	Skupština Crne Gore u saradnji sa OEBS-om , Savjetom za regionalnu saradnju (RCC) i Regionalnim centrom za jednakost polova (GTF)
Učesnici	Predsjednica Odbora Nada Drobniak, zamjenik predsjednice Odbora Goran Tuponja, član/ica Odbora Nikola Gegaj i dr Ljiljana Đurašković, predsjednik Odbora za ekonomiju, finansije i budžet Aleksandar Damjanović, predstavnici parlamenta- članovi/ce odbora za rodnu ravnopravnost i odbora za ekonomiju, finansije i budžet i predstavnici vlada sedam zemalja iz regiona, predstavnici/ce međunarodnih organizacija koje daju podršku ženama – UNDP, EBRD, Svjetska banka, kao i članice asocijacija žena preduzetnica. Zasijedanju XVI Cetinjskog parlamentarnog foruma predsjedavali su predsjednica Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine CG Nada Drobniak i predsjednik Odbora za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine CG Aleksandar Damjanović. XVI Cetinjski parlamentarni forum otvorili su predsjednik Skupštine CG i predsjednik Parlamentarne skupštine OEBS-a Ranko Krivokapić,

	ambasador Serard Studman, specijalni predstavnik OEBS-a za Zapadni Balkan, ministar za evropske poslove i glavni pregovarač sa EU Republike Turske Mevlu Čaušoglu i Goran Svilanović, generalni sekretar RCC-a i bivši ministar vanjskih poslova SRJ/SCG.
Kratak opis aktivnosti	Predšednica Odbora bila je moderator u okviru I sesije: Regulativni okvir. Na Forumu je usvojena zajednička izjava i odgovoreno da se naredne godine organizuje Forum posvećen jačanju ženskog preduzetništva, sa pregledom ostvarenih rezultata u zemljama učesnicama Cetinjskog parlamentarnog foruma.

Naziv aktivnosti	Regionalna konferencija Koalicija za ravnopravnost KORAK
Datum	3. jun 2014.
Mjesto	Podgorica
Organizator	Centar za građansko obrazovanje
Učesnici	Predšednica Odbora Nada Drobnyak i zamjenik predšednice Odbora Goran Tuponja, Daliborka Uljarević, izvršna direktorka Centra za građansko obrazovanje, Petar Đukanović, koordinator programa Centra za građansko obrazovanje, Ivana Stjelja, koordinatorica projekta Komiteta pravika za ljudska prava (YUCOM) Srbija, Milena Vasič, pravica Alberto Cammarata, Delegacija EU u Crnoj Gori, koordinator projekta Fond za humanitarno pravo, Kosovo, Maja Raičević, izvršna direktorka Centra za ženska prava, Sandra Obradović, predstavnik Unije slobodnih sindikata Crne Gore, Jelena Keserović, aktivistkinja Autonomni ženski centar, Srbija, Miradije Gashi, izvršna direktorka Mreže žena Kosova, Slavica Striković, NVO Ženska akcija, Duška Pejović, novinarka RTV Atlas, Tamara Skrozza, novinarka, članica Saveta za štampu, Srbija, predstavnik medija iz Kosova, Ljupka Kovačević, koordinatorica Centra za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA, Biljana Zeković, izvršna direktorka SOS telefoni Podgorica, Marija Perković, aktivistkinja Žene u crnom, Srbija, Shemsije Seferi, izvršna direktorka NVO Alma, Kosovo.
Kratak opis aktivnosti	KORAK je koalicija NVO iz Crne Gore, Srbije i Kosova, organizovana sa ciljem borbe protiv diskriminacije na regionalnom nivou. Diskusija se odvijala po tematskim panelima: Žene i politika-kako do rodnog balansa u političkom odlučivanju; Diskriminacija i nasilje nad ženama-trenutno stanje, mehanizmi prevencije i sankcije; Rodna ravnopravnost u medijima i kroz medije; Ženski aktivizam u regionu-izazovi u djelovanju ženskog civilnog sektora. Predšednica i zamjenik predšednice Odbora govorili su u okviru panela „Žene i politika-kako do rodnog bilansa u političkom odlučivanju“, na kojem su predstavljena dostignuća i izazovi u oblasti zastupljenosti i učešća žena u političkom odlučivanju. Na kraju

	konferencije oformljena je regionalna mreža organizacija civilnog društva, zainteresovanih pojedinaca i medija iz Crne Gore, Srbije i Kosova – Mreža za unapređenje učešća žena u javnom i političkom životu, koja će se baviti ostvarivanjem prava žena, kao i regionalnim povezivanjem i uspostavljanjem saradnje sa ciljem iniciranja zajedničkih aktivnosti i projekata ka poboljšanju politika rodne ravnopravnosti kao okvira za unapređenje prava žena i njihove zastupljenosti u sferama donošenja odluka.
--	--

Naziv aktivnosti	Edukacija pripadnika Vojske Crne Gore
Datum	28.maj -13.jun 2014.
Mjesto	Podgorica
Organizator	Ministarstvo odbrane
Učesnici	Predšednica Odbora Nada Drobnjak, trenerice za rodnu ravnopravnost Branka Vlahović i Slavica Striković, kao i poručnica Sanja Pejović i potporučnica Enita Radončić, sertifikovane regionalne trenerice za rodnu ravnopravnost u mirovnim misijama
Kratki opis aktivnosti	U skladu sa Programom za sprovođenje mjera iz Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori (PAPRR), koji se odnosi na edukaciju Vojske o Rezoluciji 1325 Savjeta bezbjednosti UN, u periodu od 28.maja do 13. juna 2014. godine organizovana je edukacija Vojske o Rezoluciji 1325 SBUN, kroz predavanja za pripadnike svih jedinica Vojske na sljedeće teme: "Rodna ravnopravnost sa osvrtom na zakonodavni okviru u Crnoj Gori", "Međunarodna dokumenta koja se odnose na rodnu ravnopravnost sa posebnim osvrtom na Rezoluciju 1325 SBUN", "Rodno osjetljivi jezik" i "Rodna perspektiva u Vojsci Crne Gore i mirovnim misijama". Jedna od predavačica na navedene teme bila je Nada Drobnjak, predšednica Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore
Dodatni komentar	Edukacija je realizovana u više gradova Crne Gore

Naziv aktivnosti	Sastanak predsjednice Odbora Nade Drobnjak sa ambasadoricom Janinom Hrebičkovom, šeficom Misije OEBS-a u Crnoj Gori
Datum	29.jul 2014.
Mjesto	Skupština Crne Gore
Organizator	Odbor za rodnu ravnopravnost
Učesnici	Predsjednica Odbora Nada Drobnjak, ambasadorica Janina Hrebičkova, šefica Misije OEBS-a u Crnoj Gori, šefica Odjeljenja za demokratizaciju Lia Magnaguagno i savjetnica na programu za demokratizaciju Ana Milutinovic
Kratak opis aktivnosti	U razgovoru je iskazana spremnost za nastavak dosadašnje uspješne saradnje, posebno kada je riječ o saradnji sa lokalnim zajednicama, ekonomskom osnaživanju žena i implementaciji Rezolucije 1325 Savjeta bezbjednosti UN „Žene, mir i bezbjednost“. Ambasadorica je predstavila okvirni plan rada Misije OEBS-a u Crnoj Gori, za naredni period, u dijelu koji se odnosi na pitanja rodne ravnopravnosti. Predsjednica Odbora zahvalila je Misiji OEBS-a u Crnoj Gori na podršci u radu Odbora za rodnu ravnopravnost, a posebno u segmentu praćenja primjene Zakona o rodnoj ravnopravnosti, saradnji sa lokalnim zajednicama i organizovanju edukacija o rodnoj ravnopravnosti.

Naziv aktivnosti	Sastanak predsjednice Odbora Nade Drobnjak i generalne direktorke UNESCO-a Irine Bokove.
Datum	18. jul 2014.
Mjesto	
Organizator	Sastanak je utvrđen Programom službene posete Crnoj Gori generalne direktorke UNESCO-a Irine Bokove.
Učesnici	Predsjednica Odbora Nada Drobnjak, Irina Bokova, generalna direktorka UNESCO -a, Siniša Šešum, regionalna kancelarija UNESCO-a u Sarajevu, Bobir Tukhtabayev, šef Kancelarije za Evropu u Sektoru UNESCO-a za vanjske odnose i javno informisanje, Irena Radović, ambasadorica pri UNESCO-u.
Kratak opis aktivnosti	Organizovanje izložbe „Žensko nasljeđe Crne Gore – Muzej u nastajanju“. Otvaranje izložbe planirano je za novembar 2015. godine u Parizu. Organizovanje ove izložbe treba da učini žensko kulturno i istorijsko nasljeđe Crne Gore vidljivim i promoviše ga kao bitan segment savremenog crnogorskog kulturnog i istorijskog identiteta.
Dodatni komentar	Program posete sa planiranim susretima direktorke UNESCO-a Skupštini je dostavio Sektor za poslove protokola u Generalnom sekretarijatu Vlade CG

Naziv aktivnosti	Pregledna konferencija OEBS-a o implementaciji obaveza koje se odnose na rodnu ravnopravnost
Datum	10. i 11. jula 2014.
Mjesto	Beč
Organizator	OEBS u saradnji sa Sekretarijatom i Kancelarijom OEBS-a za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR)
Učesnici	Predšednica Odbora Nada Drobnjak, švajcarski specijalni predstavnik za globalni održivi razvoj ambasador Michael Gerber, generalni sekretar OEBS-a ambasador Lamberto Zannier, direktor ODIHR-a Michael Georg Link, stalna predstavnica Hrvatske u OEBS-u i članica Komiteta CEDAW-a ambasadorka Dubravka Šimunović, finski ministar međunarodnog razvoja Pekka Haavisto
Kratak opis aktivnosti	Na Konferenciji su razmatrane sljedeće teme: rodna perspektiva u upravljanju krizama, rodna perspektiva u ekonomskom osnaživanju, učešće žena u politici i javnom životu, sprječavanje nasilja nad ženama i jačanje institucionalnih mehanizama za orodnjavanje politika.
Dodatni komentar	Konferencija je održana na desetu godišnjicu usvajanja Akcionog plana za unaprjeđenje ravnopravnosti polova

Naziv aktivnosti	Regionalna radionica posvećena eliminaciji i borbi protiv nasilja u porodici i svih oblika nasilja nad ženama i djevočicama, u okviru regionalnog projekta „Koodinirani naponi ka novim evropskim standardima u zaštiti žena od rodno zasnovanog nasilja“, koji je podržan od EU.
Datum	30. septembar i 1. oktobar 2014.
Mjesto	Skoplje
Organizator	UN Women, Kancelarija UNDP-a u Skoplju i Nacionalni savez za rodnu ravnopravnost Makedonije
Učesnici	Predstavnice zemalja u regionu i predstavnici međunarodnih organizacija
Kratak opis aktivnosti	Radionica je imala dva osnovna cilja: podizanje svijesti i znanja o Konvenciji Savjeta Evrope o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici i pružanje podrške nevladinim organizacijama koje se zalažu za potvrđivanje ove konvencije. Tokom dvodnevnog rada predstavljena su iskustva: Makedonije, Crne Gore, Srbije, Hrvatske, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Albanije i Turske. Predšednica Odbora Nada Drobnjak govorila je u okviru prvog panela na temu „Od potpisa do potvrđivanja – regionalna iskustva u procesu potvrđivanja Konvencije“, o iskustvima Crne Gore.

Naziv aktivnosti	Sastanak sa predstavnicom Švedskog instituta i rukovoditeljkom projekta SEDAM i rukovoditeljkom ovog projekta u Crnoj Gori
Datum	26. septembar 2014.
Mjesto	Skupština Crne Gore
Organizator	Odbor za rodnu ravnopravnost
Učesnici	Predšednica i zamjenik predšednice Odbora Nada Drobnjak i Goran Tuponja, članice Odbora mr Branka Tanasijević i doc.dr Branka Bošnjak, predstavnica Švedskog instituta i rukovoditeljka Projekta SEDAM, koji se bavi pitanjem nasilja nad ženama u svijetu i Tihana Ćulafić, glumica i rukovoditeljka ovog projekta u Crnoj Gori
Kratak opis aktivnosti	Razgovarano je o Projektu SEDAM i rodnoj ravnopravnosti u Crnoj Gori. Švedski institut planira da u toku 2015.godine projekat realizuje u šest država svijeta, među kojima je i Crna Gora, a tokom razgovora data je puna podrška realizaciji ovog projekta. SEDAM je dokumentarna drama zasnovana na intervjuima sa sedam aktivistkinja za prava žena iz svih djelova svijeta. Dramu je na osnovu tih priča napisalo sedam nagrađivanih dramskih autorki. Režijski je osmišljena tako da glavne uloge preuzimaju osobe iz javnog života države u kojoj se izvodi, pa svako čitanje izvodi jedinstveni ansambl. Predstava je do sada izvedena u više od 20 zemalja, a u njoj je učestvovalo oko 500 javnih ličnosti. Projekat pored scenskog čitanja dramskog teksta obuhvata i prpratne edukativne sadržaje koji u fokusu imaju borbu protiv nasilja nad ženama i borbu za promociju i zaštitu prava žena.

Naziv aktivnosti	Konferencija „Selektivni abortusi u Crnoj Gori“
Datum	16. septembar 2014.
Mjesto	Podgorica
Organizator	NVO Hrišćanski pokret Crne Gore u saradnji sa međunarodnim partnerima
Učesnici	Predšednica Odbora Nada Drobnjak, kao uvodna panelistkinja, domaći i strani stručnjaci iz ove oblasti, predstavnici državnih organa, zdravstvenih institucija, civilnog društva i medija

Kratak opis aktivnosti	Konferencija je organizovana sa ciljem da se kritički analizira zakonodavni i institucionalni okvir u ovoj oblasti, daju smjernice kako da se stanje unaprijedi i podignu kapaciteti državnih službi i ostalih zdravstvenih institucija koje mogu i treba da suzbiju pojavu selektivnih abortusa u Crnoj Gori, kao i da se podigne svijest o ovom problemu.
------------------------	---

Naziv aktivnosti	Konferencija za štampu na kojoj su predstavljene realizovane aktivnosti u okviru projekta „Prava osoba s invaliditetom na roditeljstvo“
Datum	10. septembar 2014.
Mjesto	Podgorica
Organizator	Savez udruženja paraplegičara Crne Gore
Učesnici	Predšednica Odbora Nada Drobnjak, predstavnici relevantnih institucija
Kratak opis aktivnosti	Cilj projekta „Pravo osoba s invaliditetom na roditeljstvo“ je unaprjeđenje mogućnosti osoba s invaliditetom da se ostvare u roditeljstvu, a do sada su realizovane sljedeće aktivnosti: sprovedeno je empirijsko istraživanje o pravima osoba s invaliditetom na roditeljstvo, pokrenuta je inicijativa javnog zastupanja za izmjene i dopune zakonodavstva u oblastima socijalne i zdravstvene zaštite vezane za pravo osoba s invaliditetom na roditeljstvo, snimljena su dva TV spota, štampana je publikacija „Osobe s invaliditetom i roditeljstvo“ i štampan je lifet. Projekat se finansira iz Evropskog instrumenta za demokratiju i ljudska prava 2013 (EIDHR) i trajeće do juna 2015.godine, dok projekat realizuje Savez udruženja paraplegičara Crne Gore

Naziv aktivnosti	Radionica „Jačanje kapaciteta mehanizama rodne ravnopravnosti“
Datum	27.oktobar 2014.godine
Mjesto	Podgorica
Organizator	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava-Odjeljenje za rodnu ravnopravnost
Učesnici	Predšednica Odbora Nada Drobnjak, članice Odbora: mr Branka Tanasijević, Žana Filipović, Ljerka Dragičević, prof.dr Jelisava Kalezić i dr Ljiljana Đurašković, ekspertkinje Višnja Ljubičić, ombudsmanka za rodnu ravnopravnost Republike Hrvatske i Lovorka Marinović, međunarodna konsultantkinja, savjetnik Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Nik Gašaj, predšednik Komisije za praćenje sprovođenja

	Akcionog plana za postizanje rodne ravnopravnosti Leon Gjokaj i načelnica Odjeljenja za rodnu ravnopravnost Biljana Pejović
Kratak opis aktivnosti	Radionica je organizovana preko programa TAIEX (Instrument tehničke podrške i razmjene informacija) Evropske Komisije. Predsedavala je Nada Drobnjak, predsednica Odbora, govorila je na teme: "Institucionalni mehanizmi: mandat i odgovornost" i „Rodno usmjeravanje i međuinstitucionalna saradnja“.

Naziv aktivnosti	Regionalna radionica posvećena eliminaciji i borbi protiv nasilja u porodici i svih oblika nasilja nad ženama i devojčicama
Datum	1. oktobar i 30. septembar 2014. godine
Mjesto	Skoplje
Organizator	Radionica je održana u organizaciji UN Women, Kancelarije UNDP-a u Skoplju i Nacionalnog saveza za rodnu ravnopravnost Makedonije, u okviru regionalnog projekta „Kordinirani naponi ka novim evropskim standardima u zaštiti žena od rodnog zasnovanog nasilja“, koji je podržan od EU
Učesnici	Predstavnice Makedonije, Crne Gore, Srbije, Hrvatske, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Albanije i Turske
Kratak opis aktivnosti	Radionica je imala dva osnovna cilja: podizanje svijesti i znanja o Konvenciji Savjeta Evrope o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici i pružanje podrške nevladinim organizacijama koje se zalažu za potvrđivanje ove konvencije
Dodatni komentar	Konvencija SE o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska konvencija) je prvi pravno obavezujući međunarodni instrument u Evropi u oblasti nasilja nad ženama i nasilja u porodici i najdalekosežniji međunarodni ugovor koji se bavi ovim oblikom kršenja ljudskih prava.

Naziv aktivnosti	Okrugli sto – Uspostavljanje efikasnog sistema prevencije i zaštite djece i mladih od nasilja u porodici i obrazovnim ustanovama
Datum	25. novembar 2014.
Mjesto	Podgorica
Organizator	NVO SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja – Podgorica, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, uz podršku Ambasade Kraljevine Norveške
Učesnici	Predšednica Odbora Nada Drobnjak, direktor Centra za stručno osposobljavanje, načelnik Odsjeka za istraživanje i razvoj u Zavodu za školstvo, predstavnici ministarstava, nevladinog sektora i pojedinih institucija, predstavnici Ambasade Kraljevine Norveške.

Kratak opis aktivnosti	Ostvarivanje cilja Projekta „Uspostavljanje efikasnog sistema prevencije i zaštite djece i mladih od nasilja u porodici i obrazovnim institucijama“, kroz analizu stanja i potreba školskih profesionalaca, izradu priručnika za sistematizovanu podršku, jačanje kapaciteta obrazovnih institucija za sprovođenje efikasnog tretmana u skladu sa Protokolom o postupanju, prevenciji i zaštiti od nasilja u porodici, jačanje međusektorske saradnje, informisanje dece i mladih o njihovim pravima i mogućnostima zaštite i senzibilizaciju cjelokupne javnosti o problemima dece i mladih izloženih nasilju u porodici.
------------------------	--

Naziv aktivnosti	Okrugli sto organizovan povodom predavljanja rezultata istraživanja objavljenih u publikaciji „Nasilje u porodici u romskoj i egipćanskoj zajednici u Crnoj Gori“
Datum	25. novembar 2014.
Mjesto	Podgorica
Organizator	Centar za romske inicijative-Nikšić. U okviru Projekta „Djelujemo preventivno“
Učesnici	Predšednica Odbora Nada Drobnjak
Kratak opis aktivnosti	Cilj publikacije je pružanje opisa položaja žena iz populacije Roma i Egipćana u oblasti nasilja u porodici, kvalifikovanog na analizi sprovedenih aktivnosti u tri crnogorska grada: Nikšiću, Podgorici i Beranama, kako bi se upoznalo sa trenutnim stanjem u oblasti nasilja u porodici i preduzele odgovarajuće mjere na njegovom daljem suzbijanju i prevenciji. Na okruglom stolu predstavljena je i inicijativa za poboljšanje položaja Romkinja i Egipćanki u političkom i javnom životu i dogovoreno da Centar za romske inicijative i Ženska REA mreža „PRVA“ odrede predstavnicu koja će biti pozivana da prisustvuje šednicama Odbora za rodnu ranopravnost.

Naziv aktivnosti	Konferencija „Osnovna prava, nediskriminacija i zaštita ranjivih grupa, uključujući LGBT populaciju“
Datum	20. i 21. novembar 2014.
Mjesto	Tirana
Organizator	Evropski parlament, Evropska komisija i italijansko Predšedništvo Savjeta Evropske unije
Učesnici	Član Odbora za rodnu ravnopravnost Nikola Gegaj, član Odbora za ljudska prava i slobode Husnija Šabović, savjetnik predšednika Vlade CG za ljudska prava i zaštitu od diskriminacije i sekretar Savjeta za zaštitu od diskriminacije Vlade CG Jovan Kojičić, visoki prestavnici Evropskog parlamenta, Evropske komisije, italijanskog

	Predsjedništva Savjeta Evropske unije, kao i poslanici i predstavnici država iz regiona i nevladinih organizacija koje se bave ljudskim pravima i zaštitom od diskriminacije.
Kratak opis aktivnosti	Diskusija se odvijala unutar panela „Uloga EU u osiguravanju nediskriminacije i zaštita manjina“. Na Konferenciji je bilo riječi i o očuvanju osnovnih prava i poštovanja manjina u okviru i van EU, kao i o nediskriminaciji u praksi. Diskusije su bile na sljedeće teme: Antidiskriminatorno zakonodavstvo EU sa poštovanjem svih manjina; Uloga Evropskog parlamenta, Savjeta Evrope i civilnog društva u zaštiti osnovnih prava sa poštovanjem seksualne orijentacije i polnog identiteta na Zapadnom Balkana i u Turskoj; Uloga medija u rušenju stereotipa i mijenjanju stavova“.

Naziv aktivnosti	Konferencija „Informaciono društvo i rodna ravnopravnost“
Datum	5. novembar 2014.
Mjesto	Podgorica
Organizator	Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije i Odbor za rodnu ravnopravnost
Učesnici	Moderatorica na Konferenciji bila je predsjednica Odbora Nada Drobnjak. Konferenciji su prisustvovali: dr Ljiljana Đurašković, članica Odbora za rodnu ravnopravnost, generalni direktor Direktorata u Ministarstvu za informaciono društvo i telekomunikacije, dekanica na Fakultetu za informacione sisteme i tehnologije, načelnica Odsjeka za informacione tehnologije Uprave za inspeksijske poslove, predstavnici iz kompanije E3 Consulting, predstavnici ministarstava i pojedinih institucija
Kratak opis aktivnosti	Konferencija je organizovana sa ciljem da se ukaže na značaj rodne ravnopravnosti za razvoj informacionog društva, odnosno o važnosti ravnomjernog učešća žena i muškaraca u implementaciji i korišćenju informaciono-komunikacionih tehnologija (ICT). Prezentovan je podatak da u Crnoj Gori u oblasti informaciono-komunikacionih tehnologija radi 33% žena, da oko 35% žena nikada nijesu uključile računar, da su u školskoj 2003/2014. godini, tri fakulteta koja se bave informacionim tehnologijama, sa tri univerziteta u Crnoj Gori, upisala 872 studenta, od kojih su 153 žene i 719 muškaraca. Konstatovano je da žene nijesu samo korisnice ICT-a, već da moraju raditi i na proizvodnji, inoviranju i donošenju odluka u društvu znanja, a da bi se to postiglo potrebno je integrisati rodnu analizu u sve strategije ICT-a..

Naziv aktivnosti	Povorka ponosa
Datum	2. novembar 2014.
Mjesto	Podgorica
Organizator	NVO Kvir Montenegro
Učesnici	Predšednica Odbora Nada Drobnjak, pojedini poslanici, ministar za ljudska i manjinska prava, zaštitnik ljudskih prava i sloboda CG, v.d. direktora Direktorata za unaprjeđenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih nacionalnih zajednica, šef Delegacije EU u Crnoj Gori, predstavnici nevladinog sektora itd.
Kratak opis aktivnosti	Crnogorska LGBTIQ asocijacija „Kvir Montenegro“, organizovala je drugu Povorku ponosa LGBT osoba „Montenegro prajd“ u Podgorici, kao događaj koji podiže vidljivost LGBT osoba u Crnoj Gori.

SEKRETARKA ODBORA

Snežana Grupković, s.r.

PREDŠEDNICA ODBORA

Nada Drobnjak, s.r.